

Stadsarcheologie Gent – Archeologienota met beperkte samenstelling: ontsluitingsweg bedrijventerrein Zwijnaarde II en III

22 april 2022

Archeologienota

DEEL 2 – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Stad Gent

Departement Stedelijke Ontwikkeling – Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie Gent –Team Stadsarcheologie

Publicatiedatum

26 april 2022

Contact

Hannah Van Hoecke
hannah.vanhoecke@stad.gent
04 71 77 89 09

<https://stad.gent/nl/cultuur-sport-vrije-tijd/cultuur/stadsarcheologie>

Postadres

Stad Gent – Dienst Monumentenzorg en Stadsarcheologie Gent
Stadhuis, Botermarkt 1, 9000 Gent

Bezoekadres

Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge
Tel. 09 266 57 60

Inhoud

1. Administratieve gegevens/technische fiche	4
2. Synthese	5
3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen	6
3.1. Archeologische verwachting	6
3.2. Impactanalyse	6
3.3. Noodzaak verder onderzoek	6
3.4. Gemotiveerd advies	7
3.5. Programma van maatregelen	7

1. Administratieve gegevens/technische fiche

Projectcode	2022D111
Locatie	Bedrijventerrein Zwijnaarde II en III Kruispunt E17 en E40 in Zwijnaarde, nabij Leistraat en Nederzwijnaarde
Kadaster/Afdeling/Sectie/ Percelen	Gent, Afdeling 24, Zwijnaarde, Sectie B, Perceelnummer B675a
Kadasterplan	Figuur 1 (VvR)
Erkende archeoloog	Hannah Van Hoecke OE/ERK/Archeoloog/2022/00001

2. Synthese

Voor de opmaak van een aanvraag tot omgevingsvergunning voor de aanleg van een nieuwe (tijdelijke) ontsluitingsweg voor bedrijventerrein Zwijnaarde II en III dient een archeologienota opgemaakt te worden. De wegenis, met een fiets- en wandelpad naast, wordt aangelegd in asfalt. Indien er al een bestaande asfaltweg aanwezig is, wordt deze opengebrouwen en een nieuwe laag gegoten. De bodemverstoring hierbij (ingrepen en werken) reikt tot maximaal 80 cm. In de zone tussen de Nederzwijnaarde en de bestaande Polytoeren worden een aantal bomen gerooid, tevens wordt de uitloper van een vijver uit het voormalige kasteelpark gedempt. Er wordt geen RWA-leiding onder de wegenis voorzien, enkel ter hoogte van het voormalige kasteelpark gebeurt dit wel. Langs het industriegebouw ligt ondergronds een ringleiding. Het deel van de ringleiding dat zich onder het tracé van de nieuwe wegenis bevindt zal vervangen worden. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 14.162 m², de totale oppervlakte van de bodemingreep ca. 7.922 m².

Voor het project 'Ontsluitingsweg bedrijventerrein Zwijnaarde II en III' werd geopteerd om een archeologienota met beperkte samenstelling op te maken. Deze beslissing werd genomen na het weloverwogen afwegen van de vooropgestelde criteria. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en in relatie tot de geplande werken bestudeerd. Het resultaat hiervan is de keuze voor een 'archeologienota light'. Er werd voldaan aan alle drie de vooropgestelde criteria:

-Zone 1: Er is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig:

In bepaalde delen van het plangebied is met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed meer te verwachten. Delen van het plangebied bestaan uit gebied waar geen archeologie meer te verwachten valt (GGA). Ook de zone waar voordien drie waterinstallaties stonden, werd recent afgebroken tot grote diepte. Tevens is een ringleiding aanwezig binnen het plangebied, deze heeft de bodem verstoord tot 2 m diepte. In deze zones is het archeologisch potentieel al vergaan.

De overige delen van het plangebied waar eventueel wel archeologie te verwachten valt, voldoen aan deze criteria:

-Zone 2: De werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben met hoge waarschijnlijkheid geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed:

Het archeologisch vlak werd in de nabije omgeving, tijdens een proefsleuvenonderzoek uit 2017, op 100-120 cm aangetroffen. De geplande werken in kader van de aanleg van de wegenis in asfalt, zowel de aanleg als de werken, zijn maximaal 80 cm. Hierdoor zouden de geplande ingrepen de potentieel bewaarde archeologie niet raken.

-Zone 3: Een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal met hoge waarschijnlijkheid niet leiden tot kenniswinst:

Naast het kasteelpark wordt een RWA-leiding aangelegd. De bodemingreep die hiermee gepaard gaat is 1,5 m. Hier bevond zich een walgracht van een site met walgracht uit de 18de eeuw en kasteel uit de 19de eeuw. De ingreep is beperkt in oppervlakte en tevens lopen hier verschillende kabels en leidingen onder het plangebied, waardoor verder archeologisch onderzoek versnipperd zal zijn. Om deze redenen zal bijkomend onderzoek geen meerwaarde kunnen leveren tot de opbouw van kenniswinst.

In conclusie: het archeologisch potentieel is vergaan, wordt niet geraakt of verder onderzoek zou niet leiden tot relevante kenniswinst.

3. Gemotiveerd advies en programma van maatregelen

3.1. Archeologische verwachting

Op de historische kaarten staat het zuiden van het plangebied vanaf de Villaretkaart (1745-1748) weergegeven als een omwalde site in het zuiden van het plangebied, dit is de voorloper van het 19de-eeuwse kasteel Scheldelinde (zichtbaar op de historische kaarten vanaf de Atlas der Buurtwegen, 1840). De omwalde site was nog niet aanwezig op de kaart van Horenbault (1619) en moet dus tussen 1619 en 1745 zijn gebouwd geweest. Op de historische kaarten wordt de gracht telkens langs de westelijke zijde doorsneden, maar nooit de centrale bebouwing zelf.

Het overgrote deel van het plangebied situeert zich in een zone die onbebouwd is doorheen de historische kaarten van 1619. Op de Villaretkaart (1745-1748) wordt het gebied aangeduid als 'Marais de Swynaerde' of moeras van Zwijnaerde. Hier is de verwachting voor het aantreffen van sporenarcheologie klein.

3.2. Impactanalyse

De geplande ingrepen hebben een verschillende impact op het potentieel bewaard archeologisch erfgoed. Doorheen het plangebied zijn sommige zones verstoord, zodat het archeologisch potentieel vergaan is. Het betreft de uitbraak van de waterinstallaties, de aanleg van de ringleiding en de zone die binnen de GGA ligt. Hier valt geen archeologie meer te verwachten, een zone van ongeveer 8.000 m².

De overige zones (ca. 6.000 m²) betreffen grasland, parkgebied met bossen en verharding. Hier kan wel archeologie bewaard zijn. De geplande werken die hier gebeuren zijn:

- **De aanleg van een nieuwe wegenis, fiets- en wandelpad:** De ingreep bij egalisering en asfaltering van de nieuwe wegenis bedraagt maximaal 80 cm. Het archeologisch vlak werd in de nabije omgeving, tijdens een proefsleuvenonderzoek uit 2017 (archeologienota met ID 2187), op 100-120 cm aangetroffen. Hier zal de geplande ingreep het archeologisch vlak dus niet raken;
- **De aanleg van een RWA-leiding naast het kasteelpark:** Deze ingreep betreft 150 cm, maar beperkt in grondoppervlak. Tevens lopen hier verschillende kabels en leidingen onder het plangebied, waardoor verder archeologisch onderzoek versnipperd zal zijn. Om deze reden zal bijkomend onderzoek geen meerwaarde zal kunnen leveren tot de opbouw van kenniswinst.

3.3. Noodzaak verder onderzoek

Deze archeologienota met beperkte samenstelling toonde aan dat er in delen van het plangebied geen archeologisch erfgoed mee aanwezig is (GGA, afbraak waterinstallaties, aanleg ringleiding). In overige delen zullen de werken het archeologisch vlak met grote waarschijnlijkheid niet raken (het archeologisch potentieel bevindt zich onder de geplande werken) of zijn de ingrepen in grondoppervlakte beperkt en lopen verschillende kabels en leidingen onder het plangebied, waardoor verder archeologisch onderzoek beperkt en versnipperd zal zijn en geen meerwaarde zal kunnen leveren tot de opbouw van kenniswinst. Om voorgaande redenen is verder onderzoek geen meerwaarde, en dus niet nuttig of noodzakelijk.

3.4. Gemotiveerd advies

Deze studie betreft een archeologienota met beperkte samenstelling. Aangezien verder onderzoek niet zou leiden tot relevante kenniswinst, is verder onderzoek niet noodzakelijk of nuttig.

3.5. Programma van maatregelen

/